

N:o 147.

Af herr **C. F. Vahlquist**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition
angående bataljonsläkarnes aflöning.

I Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående förbättrad aflöning för arméns officerare och likställda framhålles, »att behovet af ökning i beloppet förefinnes minst vid beställningarna af de högsta och lägsta officersgraderna».

Om, med hänsyn dertill att de lägsta graderna uppnås vid unga år, detta är riktigt, då det gäller officerarnes aflöning, torde hvad civilmilitärerna beträffar, deremot denna motivering icke ega verklig grund, enär dessas anställning vid armén merendels sker vid betydligt högre ålder än officerarnes. Detta är framför allt förhållandet inom militärläkarekåren.

Granskar man närmare denna kårs ställning, möta oss en del egenomligheter för att icke säga inkonsekvenser.

De viktiga fördelningsläkarebeställningarna finnas tills vidare endast på papperet, enär äldre regementsläkare vid sidan af på stat innehafvande tjänst mot ett arfvode sköta dessa befattningar. Regementsläkarne uppbära, ehuru de hafva majors rang, endast kaptens af 1 klass lön, bataljonsläkare med kaptens rang få nöja sig med en aflöning, motsvarande kaptens af 2 klass, medan bataljonsläkare med löjtnants rang endast erhålla löjtnants af 2 klass löneförmåner.

Sannolikt hafva dessa bestämmelser, hvarigenom regementsläkarne aflönas efter en lägre rangklass, än den de på grund af sin tjänst innehafva, och bataljonsläkarne efter lägsta löneklass i den rangklass de tillhöra, tillkommit med hänsyn till militärläkarnes förut korta årliga tjänstgöring, som för dem möjliggjorde inkomster af civila tjänster och enskild praktik.

Med införandet af den nya härordningen komma dessa hänsyn till största delen att försvinna, ty dels blifva militärläkarne bundna vid sin militärtjänst större delen af året, dels komma de att bo i garnisonsorter, der den civila befolkningens behof af läkare redan är fylldt, hvarigenom till följd af den stora tillgången på läkare derstädes möjligheten att medelst

enskild praktik eller civil bitjenst förvärfva nödiga existensmedel kommer att högeligen minskas.

Då alltså genom den nya härordningens genomförande militärläkarnes redan förut brydsamma ekonomiska ställning blifvit ytterligare försämrade, hyste man de bästa förhoppningar, att deras nödvändigaste behof skulle blifva tillgodosedda i nådiga propositionen om löneförbättring åt arméns officerare och likställda.

Om jag villigt och tacksamt erkänner, att dessa förhoppningar genom ganska afsevärda löneförbättringar blifvit rätt väl uppfyllda beträffande regementsläkarne och de äldre bataljonsläkarne, måste jag dock framhålla, att beträffande bataljonsläkarne med lägre lön förhoppningarna blifvit svikna, hvilket framgår deraf, att dessa bataljonsläkare, som äro likställda med löjtnanter af 2 klass med 900 kronors lön, erhållit en löneförbättring af endast 120 kronor, hvilket på grund af att dessa beställningar erhållas »vid jämförelsevis unga år» ansetts tillräckligt.

Ehuru det torde vara allmänt bekant, att militärläkarne äro många år äldre vid sitt inträde i bataljonsläkarebeställningarna än officerarne vid sin utnämning till löjtnanter af 2 klass, tillåter jag mig lemna en jämförande öfversigt af deras ålder i berörda hänseende, hemtad ur Svenska arméns rulla för 1901. (Se Bilagan).

Häraf framgår, att löjtnanter af 2. klass utnämnas vid en ålder af cirka 26 år, medan bataljonsläkarnes ålder vid första utnämningen i genomsnitt är $34\frac{1}{2}$ år.

Att alltså vid $34\frac{1}{2}$ års ålder efter mera än 10 års dyrbara specialstudier hugnas med en lön af 900 eller eventuellt 1,020 kronor är militärläkarens lott, då officeren erhåller samma lön och rang 8 à 9 år tidigare efter ungefär $2\frac{1}{2}$ års specialstudier. Jag har velat göra denna jämförelse, icke som om jag skulle missunna officeren den föreslagna löneförbättringen, hvilken jag tvärtom anser synnerligen nödvändig och behjertansvärd, utan emedan jag önskar och hoppas, att billig rättvisa måtte vederfaras bataljonsläkare med lägre lön.

Ehuru det anförda borde vara till fyllest för att öfvertyga hvar och en om nödvändigheten af en vidsträcktare löneförbättring för bataljonsläkare med lägre lön, vill jag framhålla ett annat, tungt vägande skäl.

Vårt land är nog lyckligt att ega en erkändt duglig och ansedd läkarekår, och militärläkarne hafva hittills med framgång häfdat sin ställning inom densamma, hvilket bäst ådagalägges deraf, att en del framstående professorer och berömda praktiserande läkare tillhört eller tillhöra militärläkarekåren.

Om nu, såsom ofvan visats, militärläkarnes, särskildt de yngres, eko-

nomiska ställning blifver ytterligare försämrad genom den nya härordningen, under det att den föreliggande löneregleringen icke bringar dem afsevärd hjälp, ligger, synes det mig, den faran för handen, att denna kår kommer att rekryteras af mindre väl kvalificerade läkare, som icke kunna upptaga täflan med skickligare kamrater i den mera lönande civila verksamheten.

Härigenom äfventyras militärläkarekårens duglighet, så att landets söner under fullgörandet af sin värnpligt blifva beröfvade den insigtsfulla vård, de under detta för dem ovana arbete så väl behöfva.

Med anledning häraf och med stöd af ofvan anförda utdrag ur arméns rulla, som visar, att bataljonsläkarne med lägre lön vid sin anställning vid armén hunnit en lefnadsålder af 30 till 40 år, synes det mig rätt och billigt, att de också komma i åtnjutande af den lön och löneförbättring, som i Kongl. Maj:ts nådiga proposition föreslagits tillkomma innehafvare af nämnda åldersklass eller löneförmåner lika med löjtnanter af 1. klass.

Beräkning af statsanslaget för ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarne år 1903 (Bil. N:o 60 till fjerde hufvudtiteln) skulle genom den af mig föreslagna ändringen i bataljonsläkarnes löneförmåner ändras sålunda, att siffran 118,440 ökas till 145,320 och 40,387: 50 till 52,387: 50 samt 158,827: 50 ökas till 197,707: 50. Siffrorna 216,160, 79,850 och 296,010 blifva oförändrade. Siffran 68,591: 25 ändras till 49,151: 25, siffran 1,218: 75 blir oförändrad, och det här äskade anslagsbeloppet minskas med 19,440 kronor. Aflöningssumman för samtliga bataljonsläkare skulle genom af mig föreslagen löneförbättring för de yngre ökas med 38,880 kronor, men då ändringen i aflöningsförhållandena skulle enligt hvad förut visats åstadkomma dels en besparing af 19,440 kronor, dels en ökning af 38,880 kronor, blifver verkliga ökningen endast 19,440 kronor, en ökning, som väl motiveras af det behjertansvärda i saken.

På militärläkarnes pensioneringsförhållanden kan frågan knappast utöfva något fördyrande inflytande.

På grund häraf får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen beslutar sådan ändring i militärläkarnes lönevilkor, att bataljonsläkarebeställning med lägre lön likställes med löjtnants af första klass med föreslagen löneförbättring och alltså höjes från föreslagna 1,020 kronor till 1,500 kronor.

Stockholm den 27 januari 1902.

Conrad Vahlquist.

Bilaga: till den förut nämnda bilagan. Medelålder vid erhållande af lön såsom löjtnant af 2. klass, löjtnant af 1. klass och kapten af 2. klass

Truppförband	Löjtn. 2 kl.	Löjtn. 1 kl.	Kapt. 2 kl.	Truppförband	Löjtn. 2 kl.	Löjtn. 1 kl.	Kapt. 2 kl.
Kronobergs Reg:te	25,04	33,38	42,11	1:a Svea Art.-Reg:te	—	26,23	35,14
N. Skånska Inf.-Reg:tet	25,50	33,63	40,63	1:a Göta Art.-Reg:te ...	—	26,67	37,59
S. Skånska Inf.-Reg:tet	24,10	33,12	40,08	Vendes Art.-Reg:te	—	26,16	36,11
1:a Lifgrenadier-Reg:tet	27,69	34,37	41,50	<i>Medeltal för äldre Ar-</i>			
2:a Lifgrenadier-Reg:tet	26,30	32,43	39,50	<i>tillerregementen &</i>			
Jönköpings Reg:te	25,30	31,53	42,33	<i>fastlandet:</i>	—	26,36	36,28
Kalmar Reg:te	25,17	35,17	43,40	<i>Fortifikationen:</i>	25,86	27,72	38,72
Vestgöta Reg:te	23,88	28,88	40,08				
Skaraborgs Reg:te	26,44	35,55	40,41	Svea Trängbataljon	25,01	25,02	34,02
Elfborgs Reg:te	31,77	38,44	43,91	Göta »	24,08	26,00	37,05
Vestgöta-Dals Reg:te ..	27,88	34,77	38,66	Norrlands »	29,06	30,00	35,00
Bohusläns Reg:te	26,00	30,00	40,16	Vendes »	26,08	29,00	37,83
Vermlands Reg:te	24,88	33,77	43,08	<i>Medeltal för trängba-</i>			
Svea Lifgarde	24,89	32,47	40,26	<i>talionerna</i>	26,57	27,55	36,13
Göta Lifgarde	27,10	31,53	38,57				
Lifregementet till fot..	26,80	32,24	39,40				
Södermanlands Reg:te	26,93	34,16	40,40				
Uplands Reg:te	26,77	33,00	39,68				
Dalregementet	27,00	34,33	42,49				
Helsinge Reg:te	26,00	32,66	41,49				
Vestmanlands Reg:te ..	25,44	35,22	43,08				
Norrbottnens Reg:te	23,60	32,44	38,66				
Vesterbottnens Reg:te ...	23,22	28,77	37,10				
Jemtlands fältjäg.Reg:te	24,55	30,66	40,00				
Vesternorrlands Reg:te	23,88	28,33	39,08				
<i>Medeltal för ofvanstå-</i>							
<i>ende 25 infanteri-</i>							
<i>regementen</i>	25,85	32,87	40,65				

Medelålder vid erhållande af lön såsom bataljonsläkare af löjtnants rang och kaptens rang.

Medelålder för bataljonsläkare

med löjtnants rang: 34,56 år

Medelålder för bataljonsläkare

med kaptens rang: 39,35 år

Vid en jämförelse mellan dessa siffror ser man, att medelåldern vid inträdet i tjänst som yngre bataljonsläkare är högre än den medelålder, vid hvilken officeren erhåller lön ej endast som löjtnant af 2:dra klassen, utan också som löjtnant af 1:sta klassen. Man skulle kunna anse, att den relativt tidiga ålder, vid hvilken bataljonsläkarne *hittills* befordrats till högre rangklass och lönegrad, borde utgöra en tillräcklig ersättning härför. Så kan emellertid ej vara förhållandet, ty på grund af den mycket ringa afgang från regementsläkaregraden, som under de närmaste 10 åren är att förvänta, äro befordringsutsigterna för nuvarande yngre bataljonsläkare ytterst dåliga *) och i en framtid, då befordringsförhållandena hunnit blifva jemna, torde hvarje yngre bataljonsläkare komma att i lägre lönegraden kvarstå cirka 7 å 8 år.

*) Den för närvarande yngste bataljonsläkaren i armén har enl. rullan utsigt att först under loppet af år 1914, således efter 12 å 13 års kvarstående i lägre lönegrad, erhålla 2:dre kapstens rang och lön.

Under öfverpröfning af den motivering, som finnes i vår motion no 136, är vi härmed förnömt berättliga.

att läkarsagan i skrivelse till Kongl. Maj:ts nåd
 gäller om sadan ändring i nämnda förordningen den 12
 augusti 1901 angående rikets indelning för näm-
 nliges inskrifning af Kristianstads läns vidspåriga
 en hälsanför som hittills utgått sin rekryterings
 inom provinsen.

Stockholm den 27 januari 1905.

	W. Svanström		
	Carl H. H. H. H.	M. H. H. H.	
Per H. H. H.	Olof H. H. H.	J. A. H. H.	
Rikard H. H.	And. H. H.		